

УДК 023.5:378.147

**ІННОВАЦІЙНІ КРИТЕРІЇ
РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ
СТУПЕНЕВОЇ
ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
029 «ІНФОРМАЦІЙНА,
БІБЛІОТЕЧНА ТА
АРХІВНА СПРАВА»**

*Алла Соляник,
декан факультету соціальних комунікацій
Харківської державної академії культури,
д-р пед. наук, проф.
(Харків, Україна)
e-mail: alla_solyanik@mail.ru*

Стаття присвячена питанню модернізації підходів до визначення якості підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» на основі застосування Дублінських дескрипторів як інноваційних критеріїв результативності набуття певних ступенів вищої освіти. Обґрунтовано ефективність екстраполяції Дублінських дескрипторів на результати підготовки здобувачів вищої освіти для забезпечення перенесення акценту із сумативного набуття знань, умінь та навичок на ефективне їх використання для вирішення професійних проблем.

На основі порівняльного аналізу доведено забезпечення розробленими на основі Дублінських дескрипторів результатами навчання для першого (бакалавр), другого (магістр) та третього (доктор філософії) рівнів вищої освіти зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», відображеними в дескрипторах Національної рамки кваліфікації, їх спадкоємності та відповідності європейським вимогам підготовки інформаційних фахівців. Акцентовано завдання з розробки нового покоління галузевих стандартів для першого (бакалавр), другого (магістр) та третього (доктор філософії) рівнів вищої освіти зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Обґрунтовано, що орієнтація розробників освітніх програм та навчальних планів ступеневої підготовки майбутніх інформаційних фахівців на зміст критеріїв оцінки якості підготовки здобувачів вищої освіти є важливою умовою їх конкурентоздатності на європейському ринку праці.

Ключові слова: Дублінські дескриптори, рівні вищої освіти, галузеві стандарти, фахові компетентності, «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

Потреби модернізації бібліотечної галузі в умовах широкого впровадження в суспільну практику новітніх інформаційно-комунікаційних технологій і трансформації інформаційних запитів актуалізують питання підготовки нового покоління бібліотечних фахівців, які були б здатні оперативно й ефективно вирішувати завдання з адаптації бібліотечно-інформаційної діяльності до вимог сьогодення. Зокрема, ідеться про оновлення теоретико-методологічних засад змістовного наповнення бібліотечної освіти.

Комплексне вивчення проблематики бібліотечно-інформаційної освіти є одним із пріоритетів сучасного бібліотекознавства. В Україні на дисертаційному рівні різні аспекти підготовки фахівців для бібліотечної сфери досліджувалися В. Ільганаєвою, І. Шевченко, О. Олійник, Л. Демчиною, С. Сищенко, С. Чуканою, якими було закладено теоретичні засади розвитку бібліотечної освіти в контексті еволюції системи соціальних комунікацій, розроблено основи книгознавчого та документологічного компонентів у системі підготовки бібліотечних фахівців,

визначено підходи до організації системи підвищення кваліфікації бібліотечних кадрів України, розкрито специфіку підготовки фахівців для бібліотечної галузі в США.

На рівні окремих публікацій питання становлення, організації, розвитку бібліотечно-інформаційної освіти в Україні висвітлювались Н. Кушнарєнко, Т. Новальською, Н. Бачинською. Необхідність впровадження інноваційної моделі підготовки бібліотечних фахівців і реформування бібліотечної освіти обґрунтовувалась Г. Шемаєвою, О. Сербіним, Т. Ярошенко. Організація бібліотечної освіти в європейських країнах стала предметом наукового інтересу Т. Лиховид, А. Царевої, С. Алашевої. Перспективи модернізації вищої бібліотечно-інформаційної освіти на основі культуроцентричної моделі обґрунтовувались А. Солянник.

Метою пропонованої статті є розкриття переваг застосування до визначення якості підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» Дублінських дескрипторів як інноваційних критеріїв результативності набуття певних ступенів вищої освіти.

Сьогодні базовим методологічним принципом реформування системи вищої освіти в Україні є перехід від кваліфікаційної до компетентнісної моделі підготовки фахівців, що передбачає відмову від сумативного накопичення студентами знань та організацію набуття ними системи загальних і професійних компетентностей як динамічної комбінації знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, які визначають здатність випускника успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти (Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, 2016; Про вищу освіту: закон України, 2014; Рашкевич, 2014; Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні; Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації, 2014). Саме на таку інноваційну модель підготовки фахівців нової генерації орієнтує суспільство Закон України «Про освіту» (2017), який проголошує європейський вектор модернізації національного освітнього простору, що має забезпечувати всебічний розвиток людини як найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних та творчих здібностей, необхідних для успішної самореалізації системи загальних та професійних компетентностей (Про освіту: Закон України, 2017).

Дослідження європейських підходів до визначення загальних ключових компетентностей майбутнього дозволяє стверджувати, що серед них найважливішими є: комунікативність, уміння працювати в команді (кооперація), креативність та критичне мислення, здатність навчатися протягом усього життя. Остання компетентність зумовлена необхідністю часткої зміни професій внаслідок надшвидкого розвитку інформаційно-комп'ютерних технологій. За прогнозами авторитетних футурологів через 10 років 80% сучасних професій вже не буде існувати. Це висуває нові виклики перед усією системою освіти, яка має радикально перебудовувати підходи до організації навчання, орієнтуючись не на сумативне накопичення здобувачами освіти великих обсягів знань, а на вироблення навичок високої адаптивності до постійних змін та викликів професійного середовища, формування потреби та вміння самостійно вчитися та самовдосконалюватися протягом усього життя.

Вже на рівні терміносистеми нового Закону України «Про освіту» (2017) відбито сучасні тренди модернізації вітчизняного освітнього простору, перш за все демократизації та гнучкості. Зокрема, у статті 1 Закону є нове поняття «індивіду-

альна освітня траєкторія» – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання. Індивідуальна освітня траєкторія в закладі освіти може бути реалізована через індивідуальний навчальний план (Про освіту: Закон України, 2017). Але, на жаль, для реалізації цієї зазначеної в Законі інновації необхідні підзаконні акти Міністерства освіти і науки України, що забезпечать імплементацію індивідуальних програм навчання українських студентів у освітній процес.

Важливо також підкреслити, що сучасні нормативні документи, які визначають вимоги до формулювання програмних компетентностей та результатів навчання здобувачів освіти, вимагають структурувати їх через Дублінські дескриптори, прийняті усіма країнами – учасниками Болонського процесу як дескриптори циклів для системи кваліфікацій Європейського простору вищої освіти. Вони пропонують загальні формулювання типових очікувань щодо досягнень та здібностей, набутих здобувачами освіти на кожному її рівні – першому (бакалаврат), другому (магістратура), третьому (доктор філософії). Доповідь Єврокомісії «Вища освіта в Європі 2009: розвиток Болонського процесу» свідчить, що більшість країн-учасників цього процесу розпочали впровадження структур рамочних кваліфікацій із 2005 р. У п'яти європейських країнах (Німеччина, Велика Британія, Ірландія, Бельгія та Голландія) цей процес на початок 2009 р. було завершено, при цьому відповідність національних рамок кваліфікації вимогам Європейського простору вищої освіти забезпечена повністю (The framework of qualifications for the European Higher Education Area). Інші розвинуті європейські країни перебувають на стадії завершення цього процесу.

Дублінські дескриптори відбивають п'ять головних результатів навчання: «знання та розуміння», «застосування знань та розуміння», «здатність до формування суджень та формулювання висновків», «комунікативні здібності», «навички навчання або здатності до навчання». Ключова ідеологія Дублінських дескрипторів у тому, що вони є інноваційними критеріями результативності набуття певного ступеня вищої освіти, оскільки переносять акцент із сумативного набуття знань, умінь та навичок – на ефективне їх використання для вирішення професійних проблем. Іншими словами: сучасний випускник закладу вищої освіти має не лише «знати та розуміти свою предметну область», але й «знати, як діяти» і як розбудувати власну траєкторію професійного зростання.

Важливо підкреслити також, що в Дублінських дескрипторах перелік компетентностей для кожної предметної галузі є єдиним, універсальним, що не залежить від освітньої спеціальності, але бакалавр, магістр та доктор філософії розрізняються за рівнем опанування цих компетентностей. Екстраполяція Дублінських дескрипторів на результати навчання здобувача вищої освіти першого (бакалаврського) рівня представлена в Таблиці 1 (див. табл. 1).

Наступні, більш глибокі рівні опанування означених загальних компетентностей за результатами навчання здобувачів вищої освіти в магістратурі та аспірантурі ілюструє порівняльний аналіз, представлений в Таблиці 2 (див. табл. 2).

Таблиця 1

Дублінські дескриптори і результати навчання здобувача вищої освіти першого (бакалаврського) рівня

Дублінські дескриптори	Результати навчання на першому рівні вищої освіти
«Знання й розуміння»	Демонструють знання й розуміння в галузі навчання, пов'язані з інноваціями
«Застосування знань і розуміння»	Здатні застосовувати свої знання та розуміння способом, який свідчить про фаховий підхід до професії, що виявляється через формування та обґрунтування аргументів і рішення проблем у межах предметної області
«Висловлення суджень»	Можуть здійснювати збір та інтерпретацію інформації для вироблення суджень, зважаючи на соціальні, етичні та наукові міркування
«Комунікативні здібності»	Здатні роз'яснювати інформацію, ідеї, проблеми та рішення як спеціалістам, так і неспеціалістам
«Здібності до навчання»	Мають такі уміння в галузі навчання, які необхідні для продовження навчання з високим ступенем автономності

Таблиця 2

Дублінські дескриптори і результати навчання здобувача вищої освіти другого (магістерського) і третього (доктор філософії) рівнів

Дублінські дескриптори	Результати навчання в магістратурі	Результати навчання в аспірантурі
«Знання й розуміння»	Демонструвати знання та розуміння, одержані на рівні бакалавра, які є основою для оригінального розвитку та застосування ідей у контексті наукових досліджень	Демонструвати системне розуміння предметної сфери, майстерність щодо застосування методології та методів дослідження
«Застосування знань і розуміння»	Можуть застосовувати знання, розуміння і мають здатність вирішувати проблеми в нових або незнайомих ситуаціях і в контексті міждисциплінарних областей, пов'язаних з проблематикою наукових досліджень	Продемонстрували здатність започатковувати, планувати, реалізовувати та корегувати послідовний процес ґрунтовного наукового дослідження, дотримуючись належної академічної доброчесності
«Висловлення суджень»	Можуть інтегрувати знання, справлятися зі складними питаннями і виносити судження на основі неповної або обмеженої інформації з урахуванням етичної та соціальної відповідальності за застосування цих суджень і знань	Зробили науковий внесок, провівши оригінальне дослідження, яке забезпечило приріст знань завдяки суттєвому обсягу праці і частина якого заслуговує на публікацію у національних або міжнародних рецензованих виданнях

Продовження табл. 2

«Комунікативні здібності»	Можуть чітко і ясно формулювати свої знання і висновки, обґрунтовувати їх як фахівцям, так і неспеціалістам	Може спілкуватися з колегами, ширшою науковою спільнотою та суспільством у цілому в питаннях, що стосуються сфери його експертних знань
«Здібності до навчання»	Можуть продовжувати навчання самостійно	Можуть критично аналізувати, оцінювати і синтезувати нові і складні ідеї

Дублінські дескриптори, покладені в основу Європейської рамки кваліфікацій, є ключовими в змісті та структурі Національної рамки кваліфікації України. Крім цього, вони є обов'язковими для формування у здобувачів вищої освіти усіх без винятку спеціальностей, зокрема і спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Відповідно до методичних рекомендацій МОН України (Методичні рекомендації ..., 2016; Рашкевич, 2014; Розроблення освітніх програм..., 2014), Дублінські дескриптори конкретизовано в змісті та переліку загальних компетентностей, які є невід'ємною компонентою сучасних вітчизняних освітніх стандартів та освітньо-професійних програм. Базовими серед загальних компетентностей є:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність планувати та управляти часом;
- вміння використовувати інформаційні й комунікаційні технології;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність працювати в команді;
- здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
- здатність працювати автономно;
- здатність виявляти ініціативу та підприємливість;
- здатність діяти на основі етичних міркувань;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Необхідність підвищення міжнародної конкурентоспроможності та якості освітніх послуг, їх постійного удосконалення в контексті приведення у відповідність з європейськими вимогами до сучасного інформаційного фахівця зобов'язує заклади вищої освіти зважати на обов'язковість формування та глибину опанування означених компетентностей не лише в процесі викладання дисциплін циклу загальної підготовки, але й професійної. Для цього науково-педагогічні фахівці ще на стадії розроблення програм навчальних дисциплін мають чітко усвідомлювати, які саме компетентності та якими освітніми засобами вони мають сформувати як кінцевий результат викладання курсу.

Модель сучасного випускника закладу вищої освіти передбачає збалансовану сформованість у нього системи загальних та фахових компетентностей. Перелік останніх має бути уніфікованим у процесі розроблення в Україні нового покоління галузевих стандартів для першого (бакалавр), другого (магістр) та третього (доктор філософії) рівнів вищої освіти, зокрема й зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Одним з актуальних завдань створеної Міністерством освіти і науки України робочої групи з розроблення галузевих стандартів вищої інформаційної освіти усіх трьох рівнів за означеною спеціальністю є визначення та узгодження системи нормативного змісту фахових результатів навчання, забезпечення їх спадкоємності та відповідності європейським вимогам підготовки інформаційних фахівців.

Відповідно до методичних рекомендацій МОН України (Методичні рекомендації..., 2016; Про вищу освіту..., 2014; Розвиток системи забезпечення якості...), Дублінські дескриптори покладено в основу формулювання результатів навчання через такі дескриптори Національної рамки кваліфікації: «знання» – «уміння» – «комунікація» – «автономія і відповідальність» (здатність самостійно виконувати завдання, вирішувати проблеми та відповідати за результати своєї діяльності). Відповідно до європейських трендів підготовки сучасних інформаційних фахівців (Subject Benchmark Statement UK Quality Code for Higher Education Part A, 2015), фахова складова результатів підготовки здобувачів зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти має відбивати таку систему знань, умінь та навичок (див. табл. 3):

Таблиця 3

**Дескриптори Національної рамки кваліфікації
і результати навчання на першому (бакалаврському) рівні**

Дескриптори Національної рамки кваліфікації України	Результати навчання на першому (бакалаврському) рівні
«Знання»	Демонструє знання наукових засад організації, впровадження, модернізації новітніх технологій в інформаційній, бібліотечній та архівній діяльності. Застосовує знання з теорії і практики інформаційної діяльності щодо впровадження та використання комунікаційних технологій у соціальних системах, мультимедійного забезпечення інформаційної діяльності, технологій веб-дизайну та веб-маркетингу. Демонструє знання з теорії і практики інформаційного менеджменту бібліотечних та архівних установ, технологій створення і підтримки функціонування електронних бібліотек та архівів, вивчення та задоволення культурних та інформаційних потреб користувачів. Застосовує набуті в процесі навчання знання щодо особливостей використання в практичній діяльності законодавчих та галузевих нормативних документів. Застосовує знання і розуміння для ідентифікації, формулювання і вирішення завдань щодо підвищення ефективності функціонування документо-комунікаційних систем.
«Уміння»	Управляє документальними процесами в діяльності організацій, технологіями електронного документообігу та урядування, організації референтської та офісної діяльності.

Продовження табл. 3

	<p>Демонструє інформаційну культуру, вміння узагальнювати, аналізувати і синтезувати інформацію в діяльності, пов'язаній із її пошуком, накопиченням, зберіганням і використанням.</p> <p>Застосовує навички управління виробництвом та організацією ефективного використання інформаційних ресурсів, продуктів та послуг.</p> <p>Професійно використовує знання технічних характеристик, конструкційних особливостей, призначення і правил експлуатації комп'ютерної техніки та офісного обладнання для вирішення техніко-технологічних завдань спеціальності.</p> <p>Кваліфіковано застосовує сучасні методики і технології автоматизованого опрацювання інформації, формування та використання електронних інформаційних ресурсів та сервісів.</p>
«Комунікація»	<p>Організовує ділове спілкування, застосовуючи усну, письмову та електронну комунікацію українською мовою та однією з іноземних мов.</p> <p>Використовує різноманітні комунікативні технології для ефективного спілкування на професійному, науковому та соціальному рівнях на засадах толерантності, діалогу і співробітництва.</p> <p>Здатний брати участь у фахових дискусіях з актуальних проблем розвитку інформаційної, бібліотечної та архівної справи, поважає опонентів і їхні точки зору.</p>
«Автономія та відповідальність»	<p>Здатний навчатися з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань.</p> <p>Дотримується і реалізує основні засади охорони праці та безпеки життєдіяльності.</p> <p>Здатний приймати відповідальні рішення, демонструвати лідерські якості, забезпечувати ефективну командну роботу.</p> <p>Здатний критично оцінювати результати діяльності та аргументовано захищати прийняті рішення.</p> <p>Демонструє здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.</p>

Спадкоємність та ускладнення фахових результатів навчання за всіма інноваційними критеріями оцінки якості підготовки здобувачів вищої інформаційної освіти другого (магістерського) рівня має забезпечити така система знань, умінь, навичок та здібностей (див. табл. 4).

Таблиця 4

**Дескриптори Національної рамки кваліфікації України
і результати навчання в магістратурі**

Дескриптори Національної рамки кваліфікації України	Результати навчання в магістратурі
«Знання»	Демонструє знання теоретичних засад системної організації, модернізації, підвищення ефективності управління інформаційною, бібліотечною та архівною діяльністю.

Володіє знаннями та технологіями щодо особливостей організації та управління інформаційно-аналітичною діяльністю на підприємствах та установах.

Уміє використовувати інтернет-ресурси та технології для вирішення експериментальних, практичних і прогностичних завдань у галузі інформаційної діяльності.

Володіє знаннями наукових засад організації впровадження новітніх технологій в інформаційну, бібліотечну та архівну діяльність.

Володіє знаннями з теорії та практики менеджменту бібліотечних і архівних установ, технологій створення та підтримки функціонування електронних бібліотек та архівів, вивчення та задоволення інформаційних потреб користувачів.

Здатний приймати науково обґрунтовані управлінські та технологічні рішення щодо вдосконалення професійної діяльності.

«Уміння»

Застосовує знання з теорії інформації та комунікації, розуміння і здатність вирішувати проблеми в нових або незнайомих ситуаціях і в контексті міждисциплінарних областей, пов'язаних із проблематикою наукових досліджень.

Застосовує технології та процедури аналітико-синтетичного опрацювання наукової та управлінської інформації, уміє відстежувати тенденції розвитку предметної сфери шляхом бібліо- та вебметричного аналізу інформаційних потоків та масивів.

Уміє моделювати предметну галузь, розуміє принципи проектування та функціонування автоматизованих БД, семантичного вебу, веб-сервісів та соціальних медіа.

Застосовує можливості сучасних комп'ютерних та телекомунікаційних технологій для ідентифікації, формулювання і вирішення завдань підвищення ефективності функціонування установ інформаційної, бібліотечної та архівної сфери.

Уміє обстежувати, планувати та створювати організаційні структури управління відповідно до потреб установ інформаційної галузі.

Застосовує сучасні методики і технології автоматизованого опрацювання інформації, формування та використання електронних інформаційних ресурсів та сервісів.

«Комунікація»

Демонструє здатність інтегрувати знання, справлятися зі складними професійними питаннями і виносити судження на основі неповної або обмеженої інформації з урахуванням етичної та соціальної відповідальності за застосування цих суджень і знань.

Системно використовує різноманітні комунікативні технології для ефективного спілкування на професійному, науковому та соціальному рівнях на засадах толерантності, діалогу і співробітництва.

Бере активну участь у фахових дискусіях з актуальних проблем розвитку інформаційної, бібліотечної та архівної справи, поважає опонентів та здатний аргументовано захищати власну точку зору.

Організовує ефективну систему комунікаційних зв'язків, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію українською мовою та однією з іноземних мов.

Здатний застосовувати інноваційні методики викладання фахових дисциплін у навчально-виховному процесі профільних закладів вищої освіти.

Продовження табл. 4

«Автономія та відповідальність»

Здатний ефективно працювати як індивідуально, так і у складі команди, приймати на себе відповідальність за результативність фахової діяльності.

Здатний критично оцінювати результати власної та колективної діяльності та аргументовано відстоювати прийняті рішення.

Системно застосовує базові засади охорони праці та безпеки життєдіяльності на особистісному та колективному рівнях.

Здатний навчатися з високим рівнем автономності з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань.

Екстраполяція Дублінських дескрипторів на результати підготовки здобува-ча вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» передбачає набуття ним такої системи знань, умінь, навичок та здібностей (див. табл. 5):

Таблиця 5

Дескриптори Національної рамки кваліфікації України і результати навчання в аспірантурі

Дескриптори Національної рамки кваліфікації України	Результати навчання в аспірантурі
«Знання»	<p>Демонструє передові концептуальні та методологічні знання в галузі науково-дослідної та/або управлінської професійної діяльності на межі предметних зв'язків інформаційної, бібліотечної та архівної справи.</p> <p>Демонструє системне розуміння сутності та значення інформаційної, бібліотечної та архівної справи як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток наукових уявлень про неї та сучасні трансформації в умовах цифрового суспільства.</p> <p>Застосовує фундаментальні знання філософії інформації, теорії соціальної комунікації, теоретико-методологічних засад розвитку інформатики, бібліотекознавства, архівознавства, суміжних наук соціокомунікативного циклу як методологічної бази власних наукових досліджень.</p>
«Уміння»	<p>Демонструє здатність започатковувати, планувати, реалізовувати та корегувати послідовний процес ґрунтовного наукового дослідження в галузі інформаційної, бібліотечної та архівної справи, дотримуючись належної академічної доброчесності.</p> <p>Володіє навичками критичного аналізу, оцінки і синтезу інноваційних ідей у галузі інформаційної, бібліотечної та архівної справи.</p> <p>Розробляє проектні завдання щодо автоматизації процесів створення, розповсюдження, аналітико-синтетичної обробки, акумуляції, зберігання та організації використання документованої інформації у будь-яких потрібних користувачам форматах.</p> <p>Використовує широкий спектр цифрових засобів, інструментів, ресурсів та технологій для підвищення ефективності та результатив-</p>

	<p>ності функціонування інфраструктурних складових інформаційної, бібліотечної та архівної справи. Професійно виконує організаційно-управлінські, науково-дослідницькі, експертно-аналітичні, педагогічні та консультаційні функції на національному та міжнародному інформаційних ринках праці.</p>
<i>«Комунікація»</i>	<p>Зробив науковий внесок, провівши оригінальне дослідження з актуальних проблем інформаційної, бібліотечної та архівної справи, яке забезпечило приріст знань завдяки суттєвому обсягу праці і частина якого заслуговує на публікацію у національних або міжнародних рецензованих виданнях. Може спілкуватися в діалоговому режимі з міжнародною науковою спільнотою та громадськістю в галузі наукової та/або професійної діяльності щодо проблем інформаційної, бібліотечної та архівної справи. Здатний розробляти та реалізовувати інноваційні проекти, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику з метою розв'язання значущих соціальних, наукових, культурних, етичних та інших проблем предметної галузі. Здатний професійно викладати дисципліни соціокомунікаційного циклу на відповідному рівні даної освітньої кваліфікації.</p>
<i>«Автономія та відповідальність»</i>	<p>Здатний критично аналізувати, оцінювати і синтезувати нові і складні ідеї, ініціювати та реалізовувати інноваційні комплексні проекти в умовах повної автономності та відповідальності за їх результативність. Демонструє соціальну відповідальність за результати прийняття стратегічних рішень щодо інноваційного розвитку інформаційної, бібліотечної та архівної справи. Здатний саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, нести відповідальність за навчання інших. Здатний планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт у встановлені роботодавцем терміни.</p>

Означені програмні результати навчання спрямовані на формування у випускників аспірантури зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» інтегральної компетентності доктора філософії – здатності розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань в інформаційній сфері.

Таким чином, орієнтація розробників освітніх програм та навчальних планів ступеневої підготовки майбутніх інформаційних фахівців на зміст критеріїв оцінки якості підготовки здобувачів вищої освіти є важливою умовою їх конкурентоздатності на європейському ринку праці.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти: схвалено сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України : протокол від 29.03.2016 р. № 3. Київ, 2016. 30 с.
- Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu> (дата звернення: 28.05.2018).
- Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2017. № 38/39, ст. 380.
- Рашкевич Ю. М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти : монографія. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2014. 168 с.
- Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд. URL: http://ihed.org.ua/images/biblioteka/Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf (дата звернення: 28.05.2018).
- Розроблення освітніх програм : методичні рекомендації / авт. : В. М. Захарченко, В. І. Луговий, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова ; за ред. В. Г. Кременя. Київ : Пріоритети, 2014. 120 с.
- The framework of qualifications for the European Higher Education Area. URL: <https://www.ehea.info/pid34461-cid102059/wg-frameworks-qualification-2003-2005.html> (last accessed: 28.05.2018).
- Subject Benchmark Statement UK Quality Code for Higher Education Part A: Setting and maintaining academic standards Librarianship, Information, Knowledge, Records and Archives Management (2015). URL: <http://www.qaa.ac.uk/en/Publications/Documents/SBS-librarianship-15.pdf> (last accessed: 28.05.2018).

REFERENCES

- Metodychni rekomendatsii shchodo rozroblennia standartiv vyshchoi osvity*: skhvaleno sektorom vyshchoi osvity Naukovo-metodychnoi Rady Ministerstva osvity i nauky Ukrainy [Methodical recommendations for the development of standards for development: scored by the sector of development for science and methodology for the sake of the Ministry of science and science of Ukraine], protocol from 29 march 2016, № 3. (2016), Kyiv [in Ukrainian].
- Pro vyshchu osvitu : Zakon Ukrainy vid 01.07.2014* [About Higher Education: Law of Ukraine from 1 july 2014] № 1556-VII. (2014). Retrieved from <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu> [in Ukrainian].
- Pro osvitu: Zakon Ukrainy vid 05.09.2017* [About education: Law of Ukraine from 5 september 2017] № 2145-VIII. (2017). *Vidomosti Verkhovnoi Rady*, 38–39, article 380 [in Ukrainian].
- Rashkevych, Yu. M. (2014). *Bolonskyi protses ta nova paradyhma vyshchoi osvity* [The Bologna Process and the New Paradigm of Higher Education] [Monograph]. Lviv: Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki [in Ukrainian].
- Rozvytok systemy zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity v Ukraini: informatsiino-analitychnyi ohliad* [Development of the Quality Assurance System for Higher Education in Ukraine: Information and Analytical Review] (2015). Retrieved from http://ihed.org.ua/images/biblioteka/Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf [in Ukrainian].
- Zakharchenko, V.M., Luhovyi, V.I., Rashkevych, Yu.M., & Talanova, Zh. V. (2014). *Rozroblennia osvitnikh prohran* [Development of educational programs]. Kyiv: Priorytety [in Ukrainian].
- The framework of qualifications for the European Higher Education Area. Retrieved from: <https://www.ehea.info/pid34461-cid102059/wg-frameworks-qualification-2003-2005.html> [in English].
- Subject Benchmark Statement UK Quality Code for Higher Education Part A: Setting and maintaining academic standards Librarianship, Information, Knowledge, Records and Archives Management (2015). Retrieved from: <http://www.qaa.ac.uk/en/Publications/Documents/SBS-librarianship-15.pdf> [in English].

УДК 023.5:378.147

Alla Solianyk,
Dean of the Faculty of Social Communications of
the Kharkiv State Academy of Culture, Dr. Hab. in
Pedagogical Sciences, prof. (Kharkiv, Ukraine)
e-mail: alla_solyanik@mail.ru

**INNOVATIVE CRITERIA OF RESULTS
OF STUDENT PREPARATION OF PROFESSIONALS WITH SPECIALTIES
029 «INFORMATION, LIBRARY AND ARCHIVE STUDIES»**

The article is devoted to the modernization of approaches to the definition of the quality of higher education graduates training in the specialty 029 «Information, Library and Archive Studies» on the basis of the use of Dublin descriptors as innovative criteria for the effectiveness of acquiring certain degrees in higher education. The efficiency of extrapolation of the Dublin descriptors on the results of the training of higher education students is substantiated to ensure that the emphasis is transferred from the accumulation of knowledge, skills and abilities to effectively use them to solve professional problems.

On the basis of the comparative analysis, it was proved that the results of the first (bachelor), second (master's) and third (doctor of philosophy) levels of higher education on specialty 029 «Information, Library and Archive Studies», reflected in the descriptors of the National Qualifications Framework, which were developed on the basis of the Dublin Descriptors, provide principles continuity and compliance with the European requirements for the training of information professionals. The task of developing a new generation of industry standards for the first (bachelor), second (master) and the third (doctor of philosophy) of higher education levels from the specialty 029 «Information, Library and Archive Studies» is emphasized.

It is substantiated that the orientation of educational program developers and curricula for the gradual preparation of future informational specialists on the content of the criteria for assessing the quality of higher education applicants' training is an important condition for their competitiveness in the European labor market.

Key words: Dublin Descriptors, Higher Education Levels, Industry Standards, Professional Competencies, «Information, Library and Archive Studies».